

Reglur um meðferð hagsmunaárekstra

I. kafli: Almennt

1. Tilgangur og gildissvið

Arion banki veitir alhliða bankþjónustu sem óhjákvæmilega felur í sér hættu á hagsmunaárekstrum. Hætta á hagsmunaárekstrum kemur upp þegar bankinn hefur tekið að sér að þjóna hagsmunum tveggja eða fleiri aðila sem fara ekki saman, þar á meðal er varðar hagsmuni bankans sjálfs og tengdra aðila.

Það er stefna Arion banka að gera allar viðeigandi ráðstafanir til að koma í veg fyrir að hagsmunaárekstrar skaði hagsmuni umbjóðenda bankans.

Reglur þessar lýsa aðferðum bankans við greiningu hagsmunaárekstra í starfsemi bankans og þeim ráðstöfunum sem skal beita til að koma í veg fyrir að slíkir árekstrar skaði hagsmuni umbjóðenda. Reglurnar gilda um alla starfsmenn Arion banka.

Reglurnar byggja á stefnu um hagsmunaárekstra í rekstri Arion banka en þær skal skoða með hliðsjón af stefnu bankans um hagsmunaárekstra starfsmanna, og öðrum reglum bankans er varða hagsmunaárekstra, svo sem reglur um sérstakt hæfi starfsmanna, reglur um atvinnuþátttöku og reglur um verðbréfavíðskipti starfsmanna.

Aftast í reglunum má finna orðskýringar.

II. kafli: Greining hagsmunaárekstra

2. Áhættumat

Greina skal reglulega hvaða aðstæður það eru sem geta valdið hagsmunaárekstrum sem hafa í för með sér raunverulega hættu á að hagsmunir eins eða fleiri umbjóðenda bankans skaðist.

Greindir eru þeir hagsmunaárekstrar sem geta komið upp:

- Milli Arion banka (þ.m.t. tengdra aðila) og umbjóðenda
- Milli starfsmanna (þ.m.t. allra einstaklinga sem starfa undir stjórn bankans) og umbjóðenda
- Milli umbjóðenda bankans innbyrðis

Þannig metur bankinn hvort hann (þ.m.t. tengdir aðilar) eða starfsmaður hans:

- Sé líklegur til að njóta fjárhagslegs ágóða eða forðast fjárhagslegt tap á kostnað umbjóðanda
- Hafi hagsmuna að gæta af niðurstöðu þeirrar þjónustu sem umbjóðanda er veitt, sem eru aðgreindir frá hagsmunum umbjóðanda að því er varðar niðurstöðuna
- Hafi fjárhagslegan hvata eða annars konar hvata til þess að setja hagsmuni annars umbjóðanda eða hóps umbjóðenda fram hagsmunum hlutaðeigandi umbjóðanda
- Stundi sams konar rekstur og umbjóðandinn
- Þiggur eða mun þiggja umbun í tengslum við þjónustu sem veitt er umbjóðanda í formi peninga, vara eða þjónustu, annarr en venjubundinna umboðslauna eða þóknana fyrir þjónustuna, frá öðrum en umbjóðandanum

Framkvæmdastjórar bera ábyrgð á því að á starfseiningum viðkomandi séu greindar þær aðstæður sem geta haft í för með sér raunverulega hættu á að hagsmunir eins eða fleiri umbjóðenda skaðist, en regluvarsla hefur umsjón með framkvæmd áhættumatsins. Framkvæma skal áhættumat hvenær sem tilefni er til, s.s. við breytingar á skipulagi eða þjónustu, þó eigi sjaldnar en árlega.

3. Ráðstafanir til að vernda hagsmuni umbjóðenda

Þar sem fyrir hendi er hættu á hagsmunaárekstri skal grípa til viðeigandi ráðstafna í því skyni að stjórna aðstæðum svo hagsmunir umbjóðenda skaðist ekki. Viðeigandi ráðstafanir skulu tryggja að starfsmenn bankans starfi af nauðsynlegu sjálfstæði og geta m.a. falist í eftirfarandi:

- Tilkynningarskyldu starfsmanna
- Aðskilnað viðeigandi starfseininga í því skyni að koma í veg fyrir og stýra upplýsingastreymi milli starfsmanna sem stunda starfsemi sem hefur í för með sér hættu á hagsmunaárekstrum
- Eftirlit með starfsmönnum sem annast verkefni fyrir hönd umbjóðenda, hverra hagsmunir geta stangast á, eða koma að öðru leyti fram fyrir aðra hagsmuni sem geta skarast, þ.m.t. hagsmuni bankans
- Að engin bein tengsl eru milli þóknunar starfsmanna ólíkra starfseininga þar sem til hagsmunaárekstra gæti komið
- Að engin bein tengsl eru á milli þóknunar starfsmanna sem framkvæma lánsþæfis- og greiðslumat og fjölda og/eða hlutfall samþykktra umsókna um fasteignalán til neytenda
- Ráðstafanir til að takmarka og/eða stjórna þeim aðstæðum þegar starfsmenn taka samtímis, eða í beinu framhaldi, þátt í mismunandi verkefnum, í því skyni að koma í veg fyrir hagsmunaárekstra

Framkvæmdastjóri skal tryggja að viðeigandi ráðstafanir séu endurskoðaðar þegar tilefni er til, s.s. við breytingar eða ef í ljós kemur að ráðstafanir hafi reynst ófullnægjandi.

4. Viðbrögð vegna ófullnægjandi ráðstafana

Í tilvikum þar sem um er að ræða raunverulega hættu á að hagsmunir eins eða fleiri umbjóðenda skaðist þar sem þær ráðstafanir sem bankinn hefur þegar gripið til veita ekki fullnægjandi vissu fyrir því að hagsmuna umbjóðanda sé nægjanlega gætt, þarf að grípa til sérstakra ráðstafana í samráði við regluvörslu. Slíkar ráðstafanir geta t.d. falist í:

- Tímabundnum auknum aðskilnaði starfseininga, t.d. að verkefni sé unnið af starfsmönnum í sérstöku starfsrými með enn strangari aðgangsstýringum
- Sérstöku eftirliti frá regluvörslu eða óháðum utanaðkomandi aðila

Ef ekki er unnt að grípa til ráðstafana sem veita fullnægjandi vissu fyrir því að hagsmuna umbjóðanda sé nægjanlega gætt, skal upplýsa umbjóðanda um eðli og/eða ástæður hagsmunaréksturs áður en þjónusta er veitt ásamt lýsingu á ráðstöfunum sem bankinn hyggst grípa til. Upplýsingar til umbjóðenda skulu vera á varanlegum miðli og nægilega ítarlegar til að gera viðkomandi umbjóðanda kleift að taka upplýsta ákvörðun um hvort hann óski þess engu að síður að bankinn veiti fyrirhugaða þjónustu.

Ef engar ráðstafanir bankans veita fullnægjandi vissu fyrir því að hagsmuna umbjóðanda sé nægjanlega gætt og ekki er unnt að upplýsa umbjóðanda um eðli og ástæður hagsmunaárekstursins, s.s. vegna trúnaðarskyldu gagnvart öðrum, er ekki heimilt að veita umbjóðanda þá þjónustu sem óskað er eftir.

5. Tilkynningarskylda og hæfi

Starfsmaður skal tilkynna regluvörslu án tafar ef reynt er að hafa óviðeigandi áhrif á hann á meðan hann gætir hagsmuna umbjóðenda sinna. Þá skal starfsmaður tilkynna regluvörslu án tafar ef viðkomandi hefur miðlað upplýsingum til óviðkomandi, eða fengið í hendur trúnaðarupplýsingar sem viðkomandi átti ekki að fá.

Starfsmaður skal gera yfirmanni sínum tafarlaust grein fyrir sérhverjum hagsmunatengslum er kunna að skipta máli við mat á sérstöku hæfi viðkomandi til að sinna skyldum sínum í samræmi við reglur um sérstakt hæfi starfsmanna.

6. Skrá yfir hagsmunaárekstra

Regluvarsla hefur umsjón með framkvæmd áhættumata og skal halda miðlæga skrá yfir greindar hættur á hagsmunaárekstrum og þær ráðstafanir sem bankinn beitir til að stýra slíkum aðstæðum.

Regluvarsla skal halda skrá yfir tilvik þar sem um er að ræða raunverulega hættu á að hagsmunir eins eða fleiri umbjóðenda skaðist sbr. 4. gr.

III. kafli: Ráðstafanir til að tryggja hagsmuni umbjóðenda

7. Aðskildar starfseiningar

Starfseiningar sem sinna hagsmunagæslu fyrir umbjóðendur að staðaldri skulu aðskildar frá annarri starfsemi bankans þar sem unnið er með trúnaðarupplýsingar. Sami stjórnandi skal ekki fara með daglega stjórn tveggja eða fleiri aðskildra starfseininga.

Tilgangurinn með aðskilnaði starfseininga er að fyrirbyggja að starfsfólk, sem sinnir hagsmunagæslu fyrir hönd umbjóðenda, fái í hendur trúnaðarupplýsingar um hagsmuni annarra starfseininga eða viðskiptavina sem gæti haft, eða virst hafa, áhrif á hæfi viðkomandi við meðferð og afgreiðslu mála fyrir hönd sinna umbjóðenda.

Eftirfarandi starfseiningar teljast sinna hagsmunagæslu fyrir umbjóðendur að staðaldri:

a) Markaðir

Markaðir heyra undir framkvæmdastjóra Markaða. Innan sviðsins eru ólíkar deildir sem sinna hagsmunagæslu, þ.e. markaðsviðskipti, eignastýring fagfjárfesta og einkabankajónusta og rekstur lífeyrissjóða, en dagleg stjórn hverrar deildar er í höndum sérstaks forstöðumanns.

Markaðir skulu aðskildir frá annarri starfsemi bankans. Að auki skulu markaðsviðskipti aðskilin frá annarri starfsemi Markaða og öfugt.

Einstökum einingum innan Markaða er þó heimilt að fá trúnaðarupplýsingar frá öðrum starfseiningum á grundvelli sérstakra þjónustusamninga.

b) Fyrirtækjaráðgjöf:

Fyrirtækjaráðgjöf heyrir undir framkvæmdastjóra fyrirtækja- og fjárfestingabankasviðs, en dagleg stjórn er í höndum sérstaks forstöðumanns.

Fyrirtækjaráðgjöf skal aðskilin frá annarri starfsemi bankans. Fyrirtækjaráðgjöf er þó heimilt að fá trúnaðarupplýsingar frá öðrum starfseiningum er varða umbjóðendur sína, á grundvelli skriflegs samþykkis viðkomandi umbjóðanda.

c) Markaðsvakt:

Markaðsvakt heyrir undir framkvæmdastjóra fjármálasviðs, en dagleg stjórn er í höndum forstöðumanns fjárstýringar.

Markaðsvakt skal aðskilin frá annarri starfsemi bankans.

Aðskilnaði skal háttá þannig að starfsmenn aðskildra starfseininga fái ekki án fyrirhafnar trúnaðarupplýsingar annarra starfseininga. Starfsmenn aðskildra starfseininga skulu ekki hafa aðgang að húsnæði eða upplýsingakerfum sem hafa að geyma trúnaðarupplýsingar annarra starfseininga.

Óheimilt er að tengja beint þóknarir aðskildra starfseininga og starfsmanna þeirra við þóknarir annarra starfseininga og starfsmanna þeirra, þar sem til hagsmunaárekstra gæti komið, og skal þessa m.a. gætt í starfsreglum um kaupauka, ef við á.

8. Samskiptareglur og skyldur starfsmanna

Starfsmönnum ber að gæta þess í öllum samskiptum að trúnaðarupplýsingum sé ekki miðlað í andstöðu við reglur þessar. Starfsmanni er með öllu óheimilt að nýta trúnaðarupplýsingar sem viðkomandi átti ekki að vera heimilt að fá samkvæmt þessum reglum.

Starfsfólki er óheimilt að miðla trúnaðarupplýsingum til starfsmanna aðskildra starfseininga án fyrirfram veittrar heimildar regluvörslu sbr. 9. gr.

9. Undanþágur frá aðskilnaði starfseininga

Regluvarsla getur veitt undanþágur frá aðskilnaði starfseininga, ef slíkt er nauðsynlegt og tryggt sé að slíkt skaði ekki hagsmuni eins eða fleiri umbjóðenda. Regluvarsla getur t.a.m. heimilað miðlun tiltekinn trúnaðarupplýsinga til starfsmanna aðskildrar starfseiningar og heimilað starfsmanni aðskildrar starfseiningar að sinna tímabundið tilteknu verkefni innan annarrar starfseiningar. Undanþágur geta verið bundnar skilyrðum.

Rökstudd beiðni um undanþágu skal send á viðeigandi formi á regluvörslu (regluvordur@arionbanki.is). Undanþága er einnig háð samþykki framkvæmdastjóra þeirrar starfseiningar sem hyggst veita upplýsingar eða lána starfsmann.

Bankastjóri, aðstoðarbankastjóri og framkvæmdastjórar fara ekki með daglega stjórn aðskildra deilda og falla ekki undir þær aðgangstakmarkanir sem gilda um starfsmenn aðskildra eininga samkvæmt reglum þessum. Þeim er heimilt að fá aðgang að upplýsingum frá aðskildum starfseiningum, þar sem slíkt er nauðsynlegt til að tryggja fullnægjandi yfirsýn yfir starfssvið viðkomandi. Bankastjóri, aðstoðarbankastjóri og framkvæmdastjórar eru eftir sem áður háð sömu takmörkunum og aðrir varðandi notkun og dreifingu trúnaðarupplýsinga og verða því að sýna sérstaka aðgát í störfum sínum, enda getur vitneskja leitt til vanhæfis við ákvarðanatöku í einstökum málum. Þá skulu þeir gæta þess sérstaklega að miðla ekki trúnaðarupplýsingum milli aðskildra starfseininga.

10. Aðrar ráðstafanir

Aðrar ráðstafanir sem bankinn beitir til að tryggja hagsmuni umbjóðenda eru einkum:

1. *Viðskipti við venslaða aðila*: Fyrirgreiðslur til venslaðra aðila lúta sérstökum kröfum til að tryggja að armslengdarsjónarmiða sé gætt og að slík viðskipti séu yfir gagnrýni hafin.
2. *Hæfi starfsmanna*: Reglur bankans um hæfi starfsmanna kveða m.a. á um skyldu starfsmanna til að upplýsa um sérhver hagsmunatengsl sem starfsmaður kann að hafa við tiltekið úrlausnarefni.
3. *Verðbréfavíðskipti starfsmanna*: Reglur bankans um verðbréfavíðskipti starfsmanna kveða m.a. á um skyldu starfsmanna til að bera fyrirhuguð verðbréfavíðskipti sín og tengdra aðila undir regluvörslu.
4. *Atvinnupátttaka starfsmanna*: Reglur bankans um atvinnupátttöku takmarka heimildir starfsmanna til að sinna öðrum störfum samhliða störfum sínum fyrir bankann.
5. *Hlunnindi*: Reglur bankans um hlunnindi takmarka heimildir starfsmanna til að þiggja og veita hlunnindi og kveða á um skyldu til að tilkynna um slíkt.
6. *Besta framkvæmd*: Reglur bankans um framkvæmd fyrir mæla kveða m.a. á um skyldu bankans til að leita allra skynsamlegra leiða til að ná fram bestu mögulegu niðurstöðu viðskiptavinar við framkvæmd fyrir mæla um viðskipti með fjármálagerninga.
7. *Kaupaukakerfi*: Í starfsreglum bankans um kaupauka er tryggt að engin bein tengsl séu milli þóknunar starfsmanna tveggja starfseininga, þar sem til hagsmunaárekstra gæti komið. Þá er að tryggt að engin bein tengsl séu á milli þóknunar starfsmanna að framkvæma lánshæfis- og greiðslumat og fjölda og/eða hlutfalli samþykktra umsókna um fasteignalán til neytenda.
8. *Fræðsla og ráðgjöf*: Starfsmenn bankans fá reglulega fræðslu og þjálfun er varðar hagsmunaárekstra og eiga greiðan aðgang að ráðgjöf ef upp koma álitamál.

9. *Eftirlit*: Bankinn starfrækir sjálfstæða regluvörslu sem hefur eftirlit með hagsmunaárekstrum í starfsemi bankans. Regluvarsla sér m.a. um árekstragreiningu vegna útgáfu fjárfestingarannsókna, verkefna fyrirtækjaráðgjafar og viðskiptum starfsmanna og bankans fyrir eigin reikning, auk þess að hafa sjálfvirkt eftirlit með öllum verðbréfavíðskiptum sem bankinn framkvæmir.
10. *Innra skipulag*: Skipulag og verkferlar bankans hafa að geyma ýmsar frekar ráðstafanir sem draga úr hættu á hagsmunaárekstrum, s.s. með því að krefjast aðkomu fleiri en eins starfsmanns við afgreiðslu mála, tryggja rekjanleika í kerfum og innri endurskoðun.

IV. kafli: Innra skipulag

11. Ábyrgð og innra eftirlit

Framkvæmdastjóri ber ábyrgð á öruggri meðferð trúnaðarupplýsinga innan sinna starfseininga og að starfsfólk fái fullnægjandi fræðslu þar að lútandi. Þá skal framkvæmdastjóri tryggja að viðhaft sé skilvirkt innra eftirlit til að tryggja áreiðanleika og virkni aðgangsstýringa í húsnæði og upplýsingakerfum. Sama gildir um æðsta yfirmann, þar sem ekki er framkvæmdastjóra fyrir að fara.

Innra eftirliti er m.a. ætlað að tryggja að starfsmenn aðskildra eininga hafi ekki aðgang að starfsrýmum eða kerfum umfram það sem heimilt er samkvæmt þessum reglum. Aðgangsheimildir skulu rýndar með reglubundnum hætti, a.m.k. á 12 mánaða fresti.

12. Heimildir og skyldur regluvarðar

Regluvarsla hefur eftirlit með framkvæmd reglna þessara og veitir ráðgjöf og álit í tengslum við mat á hugsanlegum hagsmunaárekstrum, mótun innra skipulags og eftirlits, aðgangsmálum og miðlun trúnaðarupplýsinga.

Regluvarsla hefur umsjón með áhættumötum og skrá yfir greinda hagsmunaárekstra og skrá yfir tilkynningar um tilvik þar sem skapast hefur hagsmunaárekstur sem hafði í för með sér raunverulega hættu á að hagsmunir umbjóðenda myndu skaðast.

Regluvarsla styður stjórnendur við að skipuleggja viðeigandi fræðslu fyrir starfsmenn um hagsmunárekstra.

Regluvörður getur mælt fyrir um aukinn tímabundinn aðskilnað telji hann þess þörf, t.d. í tengslum við einstök verkefni. Þá getur regluvörður takmarkað tímabundið heimild starfsmanna til að sinna tilteknum verkefnum vegna hættu á hagsmunaárekstrum og eftir atvikum fyrirskipað að starfsmaður fari í tímabundið leyfi, ef aðrar ráðstafanir veita ekki fullnægjandi vissu fyrir því að hagsmuna umbjóðenda sé nægjanlega gætt eða vegna orðsporsáhættu. Regluvörður getur lagt bann við því að tiltekin viðskipti séu framkvæmd eða þjónusta veitt, þar til tryggt er að hagsmunir viðkomandi umbjóðenda skaðist ekki.

Regluvarsla skal skrá í samskiptaskrá undanþágur, kröfur um sérstakar ráðstafanir, takmarkanir og úrbætur og brot gegn reglum þessum.

13. Orðskýringar

Í reglum þessum merkir:

1. *Starfsmaður*: Sérhver starfsmaður á vegum bankans, þar á meðal stjórnarmenn.
2. *Umbjóðandi*: Viðskiptavinur (einstaklingar og lögaðilar) sem hefur falið bankanum að gæta hagsmuna sinna.
3. *Aðskilnaður í húsnæði*: Áþreifanlegur aðskilnaður í húsnæði með aðgangsstýringum, sem takmarka aðgengi að trúnaðarupplýsingum sem kunna að finnast á viðkomandi starfsstöð.
4. *Aðskilnaður í upplýsingakerfum*: Aðskilnaður í upplýsingakerfum með aðgangsstýringum, sem takmarka aðgengi að trúnaðarupplýsingum sem má finna í hinu aðgangsstýrða kerfi.
5. *Trúnaðarupplýsingar*: Upplýsingar sem ekki eru aðgengilegar almenningi, s.s. upplýsingar sem falla undir þagnarskyldu, innherjaupplýsingar, upplýsingar um fyrirhuguð viðskipti viðskiptavina

eða bankans og aðrar upplýsingar um ólíka hagsmuni sem geta dregið úr trúverðugleika hagsmunagæslu fyrir umþjóðendur. Áreiðanleikakannanir (KYC), upplýsingar um mat á áhættu tengdri einstökum viðskiptavinum, upplýsingar um tengiliði og þjónustuþætti og virðisgreining einstakra viðskiptavina teljast ekki til trúnaðarupplýsinga í skilningi reglna þessara.

14. Birting, gildistaka og endurskoðun

Reglur þessar skulu birtar á innra neti bankans og taka gildi við birtingu.

Regluvörður hefur umsjón með endurskoðun reglna þessara. Reglurnar skal endurskoða eins oft og þurfa þykir, s.s. vegna skipulagsbreytinga og breytinga á þjónustu, þó eigi sjaldnar en árlega.